

Ministerie van Financiën

Retour van Minister/Stas

d.d. 28/4 10.1.d

Reeds cc aan:

TER ADVISERING

Aan

De Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen

Inlichtingen

10.1.d

Datum

26 april 2011

Notitienummer

DB/11/161

Rubriek

Algemene wet
inkomensafhankelijke regelingen

Auteur

10.1.d

notitie

Taakopdracht Interdepartementale werkgroep toeslagen

Paraaf
De Staatssecretaris

10.1.d 28/4

Via
De 10.1.d 26/4

Via
De DGFZ

speedstake cc

Van
De directeur directe
belastingen

26/4

Via
De DGFZ
10.1.d 26/4

Medeparaaf
AFP 10.1.d 26/4

Medeparaaf
Cluster
Uitvoeringsbeleid

10.1.d 26/4

Kopie aan
De Minister, 2x PA, 2x V&C

Bijlagen

1

Aanleiding

De MR heeft op 11 maart jl. de two-pager Fraudebestrijding bij Toeslagen besproken. In de MR is geconcludeerd dat een interdepartementale werkgroep wordt ingesteld die voorstellen ontwikkelt om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. In de bijlage treft u de taakopdracht aan van de werkgroep. Deze staat - als onderdeel van het te bespreken Besluitvormingsmemorandum (BVM) - voor a.s. vrijdag 29 april geagendeerd in de ministerraad.

Beslispunt

- Wij adviseren u in te stemmen met de bijgevoegde taakopdracht voor de interdepartementale werkgroep misbruik en oneigenlijk gebruik bij de toeslagen.

Toelichting

De taakopdracht voor de interdepartementale werkgroep bevat een beschrijving van de onderzoeksvragen en de te ontwikkelen beleidsvarianten en is afgestemd met de betrokken departementen. Na akkoord van de MR met bijgaande taakopdracht kan de werkgroep aan de slag.

*Welke vraag
aan de directie van
daar hebben de
en de maatregelen
van de regelingen
w.o. de kosten effectiviteit
(als hinder van de
heeft in dan verdien capaciteit
schiet zijn daar ver
voort)*

Interdepartementale werkgroep Misbruik en Oneigenlijk Gebruik bij de Toeslagen

Onderwerp

De MR heeft op 11 maart 2011 de two-pager Fraudebestrijding bij Toeslagen besproken. Een uitwerking van deze two-pager is opgenomen in de fiscale agenda van de staatssecretaris van Financiën, waarin staat:

“Met toeslagen worden belangrijke beleidsdoelen op het gebied van tegemoetkoming in de kosten van wonen, zorg en kinderen, inkomensondersteuning en arbeidsparticipatie gediend. Fraude en oneigenlijk gebruik staan haaks op deze beleidsdoelen en ondermijnen daarmee het draagvlak van toeslagen. Om die reden wil het kabinet aan de ene kant kijken naar maatregelen die zijn gericht op een betere controle aan de poort, het afschrikken van fraude en het voorkomen van oneigenlijk gebruik. Aan de andere kant kan worden bekeken hoe vereenvoudiging van toeslagen, rekening houdend met de beleidsdoelen, kan bijdragen aan het fraudebestendiger maken van toeslagen.”

In de MR is geconcludeerd dat een interdepartementale werkgroep wordt ingesteld die voorstellen ontwikkelt om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Daarbij kan ook worden gekeken naar de bijdrage die vereenvoudiging daarbij kan leveren. Dit gebeurt in aanvulling op trajecten die een raakvlak hebben met dit onderwerp, zoals de heroverweging Toeslagen, de onderwerpen in de Fiscale Agenda en de brief over de aanpak van systeemfraude en de brief van de Minister van SZW over handhaving bij sociale zekerheid, project 12 in het kader van compacte rijksdienst en de brief over de aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik in de kinderopvangtoeslag die binnenkort door de Minister van SZW en de Staatssecretaris van Financiën samen naar de Kamer wordt verstuurd.

Het onderzoek strekt zich uit tot:

- De AWIR en onderliggende regelingen
- De materiewetten kinderopvangtoeslag, huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en onderliggende regelingen
- De uitvoering van de toeslagen door de Belastingdienst/Toeslagen
- Overige onderdelen van de Belastingdienst die onderdeel zijn van de toeslagketen (FIOD, B/CA, kantoor buitenland en regiokantoren voor wat betreft invordering).
- Instellingen en organisaties die aan de Belastingdienst informatie (kunnen) verstrekken, bijvoorbeeld gemeenten (GBA), banken, verzekeraars, werkgevers, polisadministratie (UWV) en woningbouwcorporaties/verhuurders.

Tabel 1 geeft het budgettaire beslag van bovenstaande (programma-uitgaven en apparaatsuitgaven): **PM** tabel.

Opdracht aan de werkgroep

De werkgroep wordt gevraagd de gevoeligheid van toeslagen voor misbruik, oneigenlijk gebruik en fouten te onderzoeken en maatregelen te ontwikkelen die misbruik, oneigenlijk gebruik en de kans op fouten bij de toeslagen verminderen. Hierbij wordt tevens gevraagd te bekijken hoe vereenvoudiging van toeslagen, met aandacht voor de beleidsdoelen, kan bijdragen aan het fraudebestendiger maken van toeslagen. De volgende onderzoeksvragen worden door de werkgroep beantwoord:

1. Welke risico's met betrekking tot misbruik, oneigenlijk gebruik en fouten zijn er voor de toeslagen in zowel de uitvoering als het beleid, en in welke mate leiden deze tot misbruik, oneigenlijk gebruik en het maken van fouten?
2. Welke voorstellen kunnen de geïnventariseerde risico's afdekken in zowel de uitvoering als het beleid? Hierbij gaat het zowel om aanpassingen binnen de kaders van de huidige wet- en regelgeving, buiten de huidige kaders, als om aanpassingen van het stelsel.

De toeslagen zijn de kinderopvangtoeslag, de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. De werkgroep wordt gevraagd daarbij de overkoepelende kaderwet AWIR, de materiewetten, en de uitvoering (waaronder de preventie-, opsporings-, bestraffings- en ontnemingsactiviteiten) te beschouwen.

De volgende definities worden gehanteerd: onder misbruik wordt hier verstaan het bewerkstelligen van het verkrijgen of genieten van een (te hoge) toeslag door het opzettelijk of aan grove schuld te wijten niet, onjuist of niet volledig verstrekken van gegevens en inlichtingen. Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan het weliswaar volgens de regels van de wet, maar in strijd met de bedoelingen van de wettelijke bepalingen (al dan niet woordelijk terug te vinden in de Memorie van Toelichting en parlementaire behandeling) verkrijgen of genieten van een (te hoge) toeslag. Onder fouten wordt verstaan het verkrijgen of genieten van een (te hoge) uitkering door het uit onbegrip van de regeling onbewust niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens en inlichtingen.

De werkgroep dient:

- De huidige processen en de uitvoeringskosten van activiteiten die zijn gericht op het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik in kaart te brengen.
- Inzichten uit bestaande rapporten of lopende trajecten te benutten. Hoewel deze meestal niet starten vanuit het perspectief van misbruik en oneigenlijk gebruik, maar veeleer vanuit een budgettaire of uitvoeringsperspectief, kunnen de daar ontwikkelde beleidsvarianten van nut zijn.
- Te kijken naar de relatieve fraudegevoeligheid van toeslagen ten opzichte van uitkeringen en naar best-practices tegen misbruik en oneigenlijk gebruik bij bijvoorbeeld bijstand, studiefinanciering en verzekeringen.
- Het begrip van de burger, de eenvoud van de regeling en de relevante informatie over de aanvrager die de uitvoerder heeft (dit samen heet de informatiepositie) mee te nemen in het onderzoek.
- Best practices op het gebied van bestrijding van misbruik bij uitkerende organisaties in het onderzoek mee te nemen. Hierbij kan worden gedacht aan misbruik en oneigenlijk gebruik bij de voorlopige aanslag c.q. teruggaaf inkomstenbelasting en het verrekenen tussen belastingen en toeslagen.
- Bij de beschrijving van de maatregelen in ieder geval aandacht te besteden aan de vormgeving van de overkoepelende wet- en regelgeving (AWIR), de vormgeving van de specifieke toeslagregeling en aan de uitvoering inclusief toezicht. Daarnaast wordt ingegaan op te verwachten effecten van de maatregel op gebruik, misbruik, oneigenlijk gebruik en fouten, de effecten op de beleidsdoelen van de regeling, de budgettaire effecten (programmageld en apparaatsgeld), de effecten op koopkracht en liquiditeit van burgers, en de effecten op uitvoeringskosten voor overheid, burgers en bedrijven.
- In ieder geval beleidsvarianten te ontwikkelen waarin respectievelijk:
 - o de risicofactoren inzake misbruik en oneigenlijk gebruik middels aanpassing van de regelingen met ten minste 50% (gewogen naar omvang) gereduceerd worden
 - o de risicofactoren via aanpassingen in de uitvoering (incl. toezicht) met ten minste 50% (gewogen naar omvang) gereduceerd worden
 - o de risicofactoren inzake misbruik en oneigenlijk gebruik middels aanpassing van de regeling met ten minste 50% (gewogen naar omvang) gereduceerd worden, en waarin de uitvoeringskosten (incl. toezicht) op de resterende risicofactoren met 50% gereduceerd worden.
- Ook zal – in opdracht van de MR – gekeken moeten worden naar de mogelijkheden om tot één regeling te komen, ter vervanging van het stelsel van toeslagen.
- Randvoorwaarde voor alle beleidsvarianten is dat de totale uitgaven voor het stelsel (programma plus uitvoering/toezicht) voor de overheid niet toenemen.

Organisatie van het onderzoek

De werkwijze van de werkgroep volgt die van IBO's, maar het rapport wordt aangeboden aan het kabinet. Leden van de werkgroep zijn SZW, BZK, VWS, FIN (vakdepartement), AZ en FIN (Rijksbegroting) en externe deskundigen. Er is een onafhankelijke voorzitter. Het secretariaat van de werkgroep wordt verzorgd door FIN (Rijksbegroting) met een co-secretaris vanuit SZW en een vanuit FIN (vakdepartement). De werkgroep dient haar eindrapport uiterlijk eind 2011 in bij de MR (start mei 2011). De omvang van het rapport is niet groter dan 30 bladzijden plus een samenvatting van maximaal 5 bladzijden. De volgende bestaande documenten/onderzoeken worden benut bij het onderzoek: IBO Toeslagen, Heroverweging Toeslagen, Fraudebrief 2011, Werkgroep Kinderregelingen en Heroverweging Kinderregelingen.